

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt X. Confutatio fundamenti alterius, quod in eo situm est, vt negetur humanæ esse potestatis, subditorum animos ad certam religionem legibus obstringere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

iussit iudicari, quæ voluntati singulorum auctoritas diuina concedens, in vtraque parte, faciendi, & nõ faciendi, clementer indulserit. Illos autem Ecclesiasticis tribunalibus subdidit, quos transgressores ordinariæ transgressionis, nulla impunitas excusauit: vt qui passim, Tu quis es, qui de seruo alieno iudices, aduersus nos, veluti libellum contradictorium proferunt, rationabile simul & certum recognoscant, quod accepimus ab eodem Apostolo Paulo repulsorium: Præcipimus, vobis fratres, in nomine Domini Iesu Christi, vt separetis vos à fratribus ambulantibus inordinatè, & non secundùm traditionem quam accepistis à nobis. Et sic quidè auctor ille peruetustus locum Pauli, qui in ore nunc passim versatur, Libertinis istis, nihil omnino patrocinari demonstrauit.

2. Thess 3.

CAPVT X.

Confutatio fundamenti alterius, quod in eo situm est, vt negetur humana esse potestatis, subditorum animos ad certam religionem legibus obstringere.

EST & aliud fundamentum, quo nituntur etiam illi qui hæresim non inficiantur esse infidelitatem, & hæreticos, tanquam infideles, ad Ecclesiam Christi, quæ fidelium cœtus esse debeat, pertinere non posse, pro certo constituunt: sed hæresim tamen, aut vllum etiam infidelitatis genus negant aliqua humana lege posse prohiberi, aut certam quampiam religionem præscribi ac præcipi: & ideo vnumquemque debere, quantum ad causam religionis pertineat, in sua libertate relinqui. homines enim, qui hîc præscribant, imperent, cogant, limites excedere creditæ sibi potestatis: propterea quòd soli Deo ius sit in animos, solusque eos suis queat legibus obstringere, quos solus intimè

nosse & penetrare potest. Quare cum animi maxime res sit religio & fides, contendunt nullam ab hominibus existere posse Legem, quæ aut certi quippiam credere cogat, aut quod libuerit credere & profiteri prohibeat. Addunt etiam, nihil media istiusmodi prodesse solere ad hæreseõn extirpationem; sed cuius est largiri & inspirare fidem, eius esse solius, errorum & ignorantia tenebras ex horum mentibus depellere. In hoc autem libertatis capite, tolerabilius id quidem est quam in superiori, quod hæreses neque negantur, neque extenuantur, neque honorantur; sed tantummodo tolerari iubentur, tanquam nulla hominibus attributa cohibendi coërcendi que potestate, vel desperata per ullam seuerioris disciplinae viam, curandi ratione. Verumtamen ipsi principij huius ad libertatem artifices, si tam odissent animorù morbos quam corporù, non his artibus medendi rationem & facultatem excludere atque exturbare conarentur. In morbo quidè ac peste aut vulnere corporis, nemo, nisi qui phrenesi laborare putetur, facile dicit: Nolite medicum adducere, nolite vocare chirurgum, nullus hinc eorum industria locus est, mori me sinite, aut Deo soli curandù relinquire. Rarus qui sic agat; plerique Medicorù implorant scientiam, & in ipsa propè desperatione, tætarum tamen omnia volunt. Nimirù ita dulcis est huius corporis vita & sanitas: ita exosa mors, & solitus præcurrere morbus. Cur ergo tam isti dissimiles in causa religionis? videlicet quia suos languores amant, & hoc pro sanitate deputant, quod ægrotare se nesciunt. utque sibi in suis fauent languoribus, id est, hæresibus: ita aliis quoque similiter affectis, patrocinium ad libertatem quærunt. Ac ne quisquam curandi studio molestus sit, aut instrumenta curationum nituntur infringere, aut conualescendi desperationem profitentur. Qui autem iactitant ista ratione extirpari hæreses

non posse, quid per hoc aliud quàm suam in ijs perse-
uerandi obstinationem incautiùs proferunt? Qui enim
corrigi nolunt, & in suis obduruere nequitiis, dicere
solent, dominos circa se operam perdere. neque enim
vllò flagello meliores futuros. tamen non omni ex
parte à vero aberret eorù oratio. Vt enim morbi qui-
dam cum inualuerunt, curari non possunt: ita hæreses
dum creuere per ignauia dormientium Præfectorum,
& iam radices non alte solùm, sed longè etiam lateq.
egerunt, perque moras neglectæ disciplinæ, vel per im-
possibilitatem adhibendæ, mali vis cõfirmata est; agrè
profectò illæ extirpantur. & sicubi verum est, quod
dicit sapiens Ecclesiastes, Peruersos difficulter corri-
gi; id hoc in genere peruersitatis maximè reperietur
esse verissimum. Sed qui potestatem negant vllã esse
hominibus de religione præscribendi atque imperãdi;
aut quia donum Dei fides sit, erroris correctione soli
Deo volunt, sublato hominum ministerio, relinqui; hi
planè sic differunt, idque agunt, vt ne principiis quidè
malorum obisti possit, integrumque iam per eos sit,
his qui præsumunt, somno indulgere: quia solus possit
Deus, aduersus eos qui zizania disseminant, iure suo,
& cum fructu vigilare. Atqui non obscura hominum
reprehensio est, vbi dicitur: Cum dormirent homines,
venit malus, & superseminauit zizania. Ille enim som-
nus est, quem beatus Apostolus excuti vult ab ijs qui
præsumunt Ecclesiæ, cum sic eos alloquitur: Attendite

Actor. 20.

vobis & vniuerso gregi, in quo vos Spiritus sanctus
posuit Episcopos, regere Ecclesiam Dei, quam acqui-
sistis sanguine suo. Ego scio quoniam intrabunt post
discessionem meam lupi rapaces in vos, non parcentes
gregi. Et ex vobis ipsis exsurgent viri loquentes per-
uersa, vt abducant discipulos post se. Propter quod vi-
gilate, memoria retinentes, quoniam per triennium
nocte & die non cessavi cum lachrymis monens vnũ-

quemque vestrum. Hic beatus Gentium Apostolus verbo monet, exemplo sui prouocat atque extimulat, ad excubias contra fidei corruptores agendas. Terret verò etiam Pastorum Princeps Christus, in Apocalypsi Ioannis, quendam è suis ministris somnolentum Episcopum: Si non vigilaueris, inquit, veniam ad te tanquam fur, & nescies qua hora veniam ad te. At quid vigilans faciet, qui malum erumpens videre poterit, cohibere non poterit? qui lupos cernet introeuntes, audiet ululantes, sentiet deuorantes, & terrere, abigere, extrudere, occidere non poterit? Nolles, credo, iam hæreticos vocari lupos: quia maiora terriculamenta sint oportet, quæ lupos excedere cogant. Non mouentur nudæ prædicationis voce, non acquiescunt monitis, non terrentur iudicij futuri suppliciis: frustra eis adhiberi correptionem Paulus ipse significat, cum ait, post vnâ atque alteram correptionem deuitandum esse hæreticum, quia subuersus sit, cum proprio sit iudicio condemnatus. Nec tamen solum extrudi lupos ex ouili non pateris, verum etiam si quæ sint oues quæ adire & audire velint, quia deceptæ ouem esse credant, cuius dentes non viderint; aut quia pulchrè illud effingitur, *Prima hominis facies, vterò commissa luporum*, quin illæ pro sua libertate adeant si velint, prohiberi non sinis. Mauis ergo infelices ouiculas deuorari quàm ligari. Sed cur nulla esse poterunt bonarum legum vincula, quæ in ouili Dominico oues simpliciores contineant? quia scilicet animos, soli Deo subiectos, leges hominum ligare non possunt? Quid igitur solæne compedes, aut funes, aut cathenas hominibus relinquitis, quæ corporibus iniiciantur? Cum enim legum inuisibilia sint vincula, aut leges hominum omnino nullæ sunt, aut inuisibiles animos sua obligatione constringunt. Quibus autem leges dari possunt nisi hominibus, atque id quidem, quia homines sint homi-

homines porrò cur sint, si quæritur; non corpus mihi, & animale sensum pro causa dicturus es, sed mētem, & rationem. Si ergo legibus ij propriè obstringuntur, quibus leges dantur; aut nullæ dandæ leges erunt ab vllis hominibus, aut ijs, si dentur, hominum subditorum animi & mentes obstrictæ tenebuntur. Nōne vides igitur, si quid tuum argumentum valeat, vno te eius ictu, & tanquam vna percussione omnium & secularium, & ecclesiasticarum legum vincula resoluisse? Quid frustra conflare niteris odium Legibus ijs quibus imperetur religio, tanquam per eas in seruitutem iniultam animi redigantur, cū, si te ipsum audias, ne aliam quidem vllam esse legē passurus sis?

CAPVT XI.

Constringi posse Legibus homines, non ad ea modò quæ sunt corporum, verùm etiam ad ea quæ sunt animarum.

DICES, Legibus quidem animos hominum constringi posse, sed ad ea quæ corporum sunt, non ea quæ sunt animorum. Primùm nulla ratio est, cur si teneri constrictus lege possit animus, non tam ad ea quæ sunt animi, obligari possit, quàm ea quæ sunt corporis. Maximè enim homines ad ea possunt obstringi & obligari, quæ maximè habent in sua potestate. magis autem in potestate sunt operationes animi, quàm corporis: quæ & cū nolumus, vel per ægritudines, vel aliena violentia impediuntur. illæ pro nostro arbitrio, & inuitis suscipiuntur omnibus. Si ergo humanus animus vinculum legis recipit, æquius est ad hoc adstringi, quod facillimè, si velit, possit, quàm ad ea quæ sæpe nō possit, etiam si maximè velit. deinde cū sint legum, vt diximus, inuisibiles obligationes, & spiritualia quædam vincula, cur ad inuisibiles operationes atque interiores nequeant obstringere? Cur si hoc

f s

fieri